

Е П И С К О П Б А Ч К И

Владичански двор, Гимназијска 2, Нови Сад, телефон: 021/ 529-437, телефакс: 021/ 451-830
E-mail: epbacka@eunet.rs

Епископ бачки др Иринеј

Беседа на помену жртвама Новосадске рације,
23. јануара 2011.

Преосвећени, драги у Христу брате и саслужитељу,
владико Порфирије;
драга браћо свештеници и ђакони;
уважени господине рабине, драги пријатељу Исаче;
уважени господине председниче Јеврејске општине;
драга браћо и сестре!

Сабрани смо и ми на овом месту – у овај зимски дан, у дан који је мање хладан и мање ужасан од онога пре шездесет девет година, – на обали ове исте реке, поводом догађаја о којем је тако надахнуто говорио рабин Исак Асиел да можда не би ни требало да ја било шта говорим у овом тренутку. Ипак, наше сабрање јесте молитвени спомен невиних жртава, молитва за покој њихових душа, али уједно и молитва за нас саме, да нас Господ сачува на Своме путу и у животу који је Њега достојан, а чији смисао је у томе што нас Он призива, за сву вечност, на заједницу љубави са Собом и међу собом као боголиким људским бићима. То нас је мотивисало да и ми данас, не марећи за снег ни за хладноћу, будемо овде, без било каквих примеса приземних људских сујета. Ништа друго није садржај нашег окупљања осим овог молитвеног спомена.

Понекад је тешко открити коначни смисао људскога страдања. Понекад је то толико тешко да се неке људске савести и саблазне, спотакну о ту чињеницу, па због ње немају снаге ни за веру у Бога. Такво спотицање и саблажњавање знано је већ од времена праведнога многострадалнога Јова – а то је давно старозаветно доба – до јунака из дела Достојевскога, па и до наших савременика. Онда, међутим, где човек прихвати дар вере који му Бог даје, вере која се неминовно рачва у наду и љубав, рађа се и поуздано сазнање да Божја правда – неупоредива са било каквом овоземаљском, људском правдом – на крају све доведе у вечни ред и вечну хармонију, па тако и страдања невиних људи на крају буду награда и за њих и за друге, за све, а злочини оних који су то страдање проузроковали постану, на крају свих крајева, највећа казна управо за саме злочинце. Јер, по Светоме Писму и по учењу наше свете вере, пакао и није ништа друго до вечна грижа савести која се у Светом Писму назива *црвом неуспављивим* и *огњем неугасивим*. А човек нечисте савести не може никада имати мира сâм са собом.

У песми једног нашег савременог славног песника говори се о војнику, повратнику из рата, и то из ослободилачког рата Србије. У то време, после Првог светског рата, сви војници су били дужни да се исповеде и да и сâмо своје учешће у рату, иако одбрамбеном, изнесу пред Господа и пред слуге Његове као општи грех, али и као свој сопствени грех. И тада, по тој песми, на питање свештеника: „Јеси ли убио кога у рату?“, војник одговара да јесте убио непријатељског војника који би иначе убио њега да га он није предухитрио, али на крају додаје: „Ја, оче, сада не знам ко је ту кога убио, да ли ја њега или он мене, јер га сваке ноћи, и у сну и на јави, видим пред собом.“

Тако и злочинци који нам наизглед делују хладнокрвно, – попут једнога који и данас, у дубокој старости, станује преко пута синагоге у Будимпешти и наизглед нам делује хладно и равнодушно, иако је био један од командујућих у Рацији пре шездесет девет година – знају, једино они сами и Бог Свезнајући, како је, ипак, живети са црвом неуспављивим и огњем неугасивим на дну своје душе. Зато никада не треба да сумњамо у то да праведно страдање невиних жртве, као и свака врлина и трпљење људско, има свој смисао и оправдање у љубави Божјој, а у крајњој линији, у страдању Самога Христа Богочовека и у Његовом тријумфу над смрћу. Зато и ми као предмет своје молитве имамо не само душе невиних жртава него и саме себе, и децу, и оне који улазе у будућност после нас, са надом и молитвом Господу да се људи уразуме и буду налик на људе из рабинове приче о Александру Великом, а не на оне који проблем расподеле својине, тачније отимања и присвајања, решавају убијањем ближњих својих.

То је смисао нашег молитвеног сабирања и неговања вечне успомене на страдалнике, на жртве злочина. Та вечна успомена и иначе је дата пред Богом. Сви ми и живимо, постојимо, крећемо се и јесмо зато што смо у *вечном памћењу* Самога Творца, Господа нашега, али је неопходно да и ми људи негујемо спомен, и то молитвени спомен, на оне пре нас, посебно на оне који су нам узор и надахнуће, да бисмо могли да будемо достојни вечнога живота.

Нека Господ да вечни покој жртвама Новосадске рације и свим невиним жртвама од памтивека до данашњег дана: и онима из јеврејског народа, – који је дао вишемилионске невиних жртве, више него и један други народ на овој планети, – и онима из нашег, српског народа, и онима из свих народа! Ми смо и у недавној прошлости

доживели да имамо невинне жртве. Управо ових дана читамо о добровољном признању – ту можемо видети неуспављиви глас савести, макар и касно и недовољно пробуђене – једног од виновника инвазије на нашу земљу од пре десет и више година: он признаје да су у НАТО-у свесно донели план и одлуку да увећају број цивилних жртава да би тадашњу Србију бацили на колена. Дакле, страдање цивилâ, у том броју и деце, није било ничија грешка – ни колатерална ни било каква друга, како се тада говорило – него свесна одлука, део злочиначког плана.

Ниједан нараштај, ниједан народ и ниједна земља немају имунитет на зло. Само наша богодана слобода, одговорност и савест сваког од нас појединачно, може и нас сачувати у добру, а уз помоћ и благодат Господњу може и помоћи другим људима да сачувају своју савест и своје људско, личносно достојанство. Нека нас Господ свагда држи духовно будне, а наше савести пробуђене! Нека и наш живот буде надахнуће другима на добро, а не на зло!

Бог да душу прости жртвама Новосадске рације, а на свима нама да буду благослов, милост и љубав Његова, молитвама светих Његових! Јер, часна је пред Господом смрт праведника Његових, а вапај душâ невиних жртава за вечном правдом и љубављу Божјом није био узалудан. Амин!